

פרוטוקול מס' 60

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
יום שלישי, י"ח באדר א' התשנ"ז (25 בפברואר 1997), שעה 12:00

נכחו:

חברי הוועדה: עמנואל זיסמן - היו"ר
ראובן ריבלין

מוזמנים: שוקי דקל - מנהל רשות הספורט, משרד החינוך והתרבות
אפרים יפהר - סגן היועץ המשפטי, משרד החינוך והתרבות
ד"ר יורם לוטן - סגן ראש שירותי רפואה, משרד הבריאות
עו"ד עמי ברקוביץ - לשכה משפטית, משרד המשפטים
ד"ר גדעון מן - החברה לרפואת ספורט
דבורה חמי-בולארד - המדרשה לתרבות הגוף אמריקה-ישראל

מנהלת הוועדה: יהודית גידלי

רשמה: אירית שלהבת

סדר היום: 1. תקנות הספורט (בדיקות רפואיות), התשנ"ז-1997.

תקנות הספורט (בדיקות רפואיות), התשנ"ז-1997

היו"ר עמנואל זיסמן:

בהמשך לישיבה שהתקיימה אתמול ישבו הגורמים השונים - משרד הבריאות, משרד החינוך והתרבות, רופאים, מומחים, ההתאחדות לכדורגל, איגוד הכדורסל, ונציגי ספורט אחרים - ואני שמח שהם הגיעו להבנה. יש איזשהי הצעת פשרה ואנחנו עכשיו נעבור על התקנות.

אפרים יפהר:

אני רוצה לומר שאני ממתין פה לנציג משרד הבריאות. עד לרגע זה עדיין לא שמעתי ממנו במפורש ששר הבריאות אישר את התקנות המוצעות.

שוקי דקל:

ד"ר לוטן מוסר את אישורו של השר.

אפרים יפהר:

עכשיו אדוות על הפרטים של ההסדר.

- 1) בדיקת המעבדה מבוטלת.
- 2) לעניין הבדיקה הארגומטרית בתקנה 2(ג), במקום "גיל 15" יבוא "גיל 17".

גדעון מן:

היה טיעון שהרבה נבחרות בוגרים הן בגילאים 17-18.

אפרים יפהר:

- 3) במקום הגילאים שכתובים בתקנה 3(ב) ייאמר: "17, 23, 27, 32 ו-34". הורדנו את "30" ושינינו את "18" ל-"17".

4) בתקנה 6 המוצעת נכתב ש"תחילתן של תקנות אלה 30 ימים מיום פרסומן". הבוקר הודיעה לי היועצת המשפטית של משרד הבריאות (דיווחתי על כך למשרד המשפטים ולמשרד המשפטים אין עמדה בעניין), שמשרד הבריאות לא יעמוד בלוח הזמנים הזה והם מבקשים שזה יהיה "180 יום" מאחר שהם צריכים להיערך להקמת תחנות הבדיקה.

ראובן ריבלין:

מאה אחוז, שייתארגנו בצורה טובה.

אפרים יפהר:

הם היו יכולים לומר את זה קודם, בזמן שהיו הערות לטיוטות, אבל הם הודיעו את זה רק היום.

היו"ר עמנואל זיסמן:

מה קורה עם כאלה שמתתפים באירועים חד-פעמיים? למשל אם אני רוצה להשתתף באיזשהו מירוץ בירושלים, מה קורה איתי באותו מירוץ?

אפרים יפהר:

אם אתה אזרח ישראל אתה צריך להיות מצוייד במסמכים רפואיים. אני מניח שאלו שמארגנים את האירוע ידרשו את זה מראש, בהתאם לנסיבות העניין. יש מיקרים שבהם דורשים מיסמך רפואי מפורט יותר ובמיקרים אחרים יסתפקו בהצהרה כזו או אחרת. למשל בחוק מכוני הכושר אם יש מה שנקרא "מתאמן אקראי" מסתפקים בהצהרה שלו על כך שהוא בריא.

היו"ר עמנואל זיסמן:

האם אין מקום לעגן את זה בחוק? יש כל מיני אירועים שאנשים מן השורה משתתפים בהם, כמו צעדות.

אפרים יפהר:

בחוק ובתקנות מדובר על איסור לשתף ספורטאים בתחרויות ספורט המאורגנות על-ידי אגודות ספורט, מכוני ספורט, ארגוני ספורט והתאחדויות או איגודים. בדרך כלל פעילויות שמאורגנות על-ידי גופים מהסוג הזה הן לא פעילויות פתאומיות שבהן משתתף כל מי שרוצה. בדרך כלל מדובר על אנשים שנמצאים במסגרת כזאת או אחרת במשך כל השנה.

בסעיף 16 לחוק הספורט יש סייג לתחולה של החוק. נאמר שם "הוראות חוק זה לא יחולו על ספורטאים מחוץ לארץ שאינם רשומים בהתאחדות או באיגוד, הבאים לישראל להשתתף בתחרויות ספורט". המחוקק לכאורה לא התכוון למי שבא לתקופה קצרה אלא לפעילויות מאסיביות וגדולות המאורגנות על-ידי איגודים, התאחדויות ואיגונים. לא מצאנו מקום להכניס הוראה מיוחדת לעניין זה.

שוקי דקל:

ארגון אס"א מקיים מידי פעם תחרויות, הן פתוחות לאוניברסיטאות ולמכללות. הוא עושה אליפויות חורף ואליפויות קייץ. באות נבחרות שכוללות שחקנים שלא פעילים בליגה לאורך השנה אלא התקבצו אד-הוק לסידרה של מישחקים. מה עושים איתם? האם הם חייבים בבדיקות או שאינם חייבים בבדיקות?

גדעון מן:

הניסוח התייחס לתחרויות המאורגנות על ידם או מטעמם. נניח שזה מירוץ התבור של הפועל אז הפועל אחראי שאנשים שמגיעים יציגו תעודה שהם נבדקו. היה והאיש בא ולא נירשם ועושה את התחרות כאיש תופשי אז כמו שהוא לא מקבל תעודה הוא יכול לרוץ את המסלול בעצמו ואין עליו שום חובה. מצד שני אם נניח יש מודעה של עיריית ירושלים על צעדת ירושלים אז אנשים באים באופן תופשי וכאן אין אפשרות למעשה לבדוק.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אולי נכניס כאן סעיף שאומר שמי שמתתף, לא מטעם אגודות הספורט, באירוע ספורטיבי חד-פעמי לא יהיה חייב להיבדק.

ראובן ריבלין:

אני לא מציע להיכנס לדברים שחבר הכנסת זיסמן מדבר עליהם. אדם צריך לדעת מה מצב בריאותו. כל אדם צריך לקבל על עצמו את האחריות לשמור על בריאותו. אם אני הייתי יועץ משפטי של עיריית ירושלים והייתי מזמין למירוץ עממי הייתי כותב למטה "ההשתתפות במירוץ על אחריות כל רץ".

שוקי דקל:

הם נוהגים לעשות את זה. למשל בצעדות, או בצליחת הכינרת.

ראובן ריבלין:

אם אנתנו היום נבוא ונעשה חוק שייחייב כל אדם שמשתתף באופן תד-פעמי בפעילות ספורטיבית להיבדק אז כולנו נהיה עבריינים. הולך היום לטייל עם הכלב שלי, כל פעם 7 קילומטר, ופיתאום יגידו לי שלאור זאת אני חייב לעשות בדיקה. אותו טייס שעשה ג'וגינג ומת היה עובר כל מיבתן. אני לא מציע להרחיב את תחולת התקנה למצב שכל אדם שלא יבצע את הבדיקה בהתאם לכללים יחשב עבריין.

גדעון מן:

כשהפועל למשל מארגן את מירוץ התבור אז כל רץ יציג למארגנים תעודה שהוא נריא. לגבי זה אין בעיה.

ראובן ריבלין:

יאמרו שאם הפועל ארגנו את האירוע הם היו צריכים לבדוק שלא יוכל להשתתף אדם שלא ניבדק. אם איפשרו לאדם להיכנס לאירוע למרות שהוא לא היה בעל כשירות ולא נבדק יאמרו שהפועל היא האחראית על כך.

אפרים יפהר:

במשחקי הפועל נפטר שייט של קאנו, שהסירה שלו התהפכה בירדן. האדם הזה עבר בדיקות רפואיות אבל מתברר שהבדיקות לגבי קאנו צריכות להיות שונות מאשר לגבי כלי שייט אחר.

ראובן ריבלין:

זה עניין אחר לגמרי. צריך להבחין בין האדם הבודד כמשתתף, שהוא צריך לקחת את ההחלטה על עצמו, לבין אירועים וארגונים שמטרתם היא מטרת ספורט. אם עיריה מארגנת מירוץ עממי, מטרתה הוא לא לעשות ספורט, היא בין השאר עושה גם אירוע כזה. באירוע כזה האחראיות היא על המשתתף.

דבורה חמי-בולארד:

אני רוצה להמשיך בנושא הזה כי הוא קצת מטריד אותי. אני מכירה אוכלוסיה מאוד גדולה שמצטרפת בימי שבת ובחגים לכל מיני אירועים, כמו צעדת הגליל או צעדת הגלבוע וכדומה. אדם קורא בעיתון, בא למקום הכינוס בבוקר, נרשם במקום, הולך לצעדה, מסיים ומקבל תעודה. האם אותו אדם מחוייב לעבור בדיקות לפני שהוא נרשם לצעדה?

ראובן ריבלין:

תלוי מי מארגן את הצעדה. אם זה הפועל אז יהיו חייבים לא לאשר לו להשתתף בפעילות ללא אישור רפואי.

היו"ר עמנואל זיסמן:

זה מיכשול גדול. כולם יהיו עבריינים.

ראובן ריבלין:

זה צריך לחול רק על ספורטאים רשומים, על אנשים שנמצאים בפעילות ספורטיבית סדירה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אולי נאמר "הוראות חוק זה חלות על ספורטאים רשומים ופעילים באגודות".

אפרים יפהר:

כשהחוק מגדיר מהי "פעילות ספורט מאורגנת" הוא מדבר במפורש על "פעילות ספורט שמאורגנת על-ידי אגודות ספורט, איגודי ספורט, התאחדויות ספורט". אם הפועל מארגנת אירועים המוניים בתנאי ההרשמה היא צריכה לדאוג גם לתחום הזה.

גדעון מן:

אני קורא את נוסח החוק: "אגודת ספורט, מכון ספורט, ארגון ספורט והתאחדות או איגוד לא ישתפו ספורטאים בתחרויות ספורט המאורגנות בידם או מטעמם אלא אם כן הספורטאים נבדקו".

ראובן ריבלין:

למשל מסע הקפת התבור הוא לא תחרות, או השתתפות בצעדה עממית איננה תחרות.

אפרים יפהר:

יש שם גם מוטיב תחרותי. הניסוח מדבר על תחרויות.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני מבין שלפני כמה שנים כשפנו בקשר לבדיקה נאמר במכון מור שזה עולה 50 דולר. פה שמעתי ממכם שמדובר על 100 שקל. איך אנחנו יכולים להבטיח שלא יוצר מצב אחרי שנתקין את התקנות האלה שתהיה סיבה כלכלית שתימנע את ישום החוק?

אפרים יפהר:

לפי דעתי התשובה האמיתית מצויה בידי משרד הבריאות. אם אנחנו נגיע לכך שבכל מרפאה של קופות-החולים השונות יהיה גם רופא שיוכל לתפקד לפי התקנות האלה, אם כל המירפאות יוכלו להיכנס למסגרת הזאת, הרי שהדבר יהיה אידיאלי. בשלב הביניים אני מעריך שככל שהקריטריונים והתנאים לפיהם משרד הבריאות יבדוק את הנושא של תחנות לרפואת ספורט יהיו פחות מחמירים ככה יהיה לנו היצע יותר גדול של תחנות בדיקה.

ראובן ריבלין:

ככל שהביקוש יהיה יותר גדול כך המתיר יהיה יותר נמוך. אני מעריך, כאשר מדובר על אגודות ספורט שיש להן אלפי ספורטאים, שהנטל עליהן יתחיל להיות מאוד משמעותי כתוצאה מהתקנת התקנות. אני הייתי מציע למשרד החינוך והתרבות לבוא בדברים עם המועצה להסדר הימורים בספורט, שהם יסבסדו חלק מהעניין הזה, אולי בצורת מתן תקציבים לאגודות.

אפרים יפהר:

אם מר שוקי דקל ידבר עם עצמו זה יהיה בסדר.

היו"ר עמנואל זיסמן:

מאחר ויש 6 תודשים, אפשר היה בתקנות לתת איזשהי הנחיה, שמישהו צריך להיות אחראי על כך שיהיו מספיק תחנות לרפואת ספורט ושהמתיר יהיה סביר.

אפרים יפהר:

זה נאמר בסעיף 5(ג) לחוק: הבדיקות הרפואיות יערכו בתחנות לרפואת ספורט ששר הבריאות קבע", כלומר זה תחום הסמכות שלו. משרד הבריאות כרגע עוסק בזה ולכן הם ביקשו הארכה של תחילת החוק.

גדעון מן:

לגבי התחנות: הדרישה היתה שיהיו מספיק תחנות, שהמקום יהיה נקי, מסודר, עם כיור ושירותים, עם המיכשור שנדרש, עם ציוד להחייאה ועם כוח-אדם שמוכשר לטפל באותם מצבים, כלומר שייעבור את אותן שעות השתלמות שנדרשות כבסיס לכשירות. אלה דברים שמשרד הבריאות כבר עסק בהם. כאיש החברה לרפואת ספורט אנחנו ליווינו את הנושא הזה מתחילתו.

לגבי המחיר אני תוזה ומדגיש, אנחנו מדברים על פעם ב-3 שנים בדיקה מלאה של 150 שקל, 50 שקל לשנה, שקל לשבוע. אנחנו מדברים על סכומים קטנים.

ראובן ריבלין:

מדובר על סכומים של 150,000 שקל לאגודה שיש לה אלף שחקנים. זה הרבה כסף.

היו"ר עמנואל זיסמן:

לא כולם זה מכבי תל-אביב והפועל תל-אביב.

גדעון מן:

זה לא מוגזם שהספורטאי עצמו ישלם סכום מסויים.

אפרים יפהר:

אני חושב שכדאי שארגוני הספורט וההתאחדויות יתארגנו כך וייקמו לעצמם תחנות לרפואת ספורט שיוכרו על-ידי משרד הבריאות. אולי זה יעלה פחות.

שוקי דקל:

אנחנו ברשות הספורט נערכנו ויש לנו מרכז רפואי עם מעבדה ניידת. המעבדה יכולה להגיע לכל גוף ולקיים את כל הבדיקות. אנחנו קובעים מחיר של עלות, כלומר משרד החינוך והתרבות יסבסד חלק גדול מהבדיקה.

דבר שני, פריצת הדרך שנעשתה היום בוועדה, שצמצמנו את הגילאים והורדנו חלק מהבדיקות, כך שהפרוטוקול לא יהיה כל-כך רחב והעלות לא תהיה גבוהה. אתמול כל איגודי הספורט, חוץ מהכדורגל שהיו עסוקים עם הגרמנים, היו בסיוור במרכז ברפואי בתוך המעבדה הניידת וראו מהן הפונקציות שעומדות לרשותם. אנחנו מעבירים אליהם תעריף של עלויות. אנחנו נגיע למשהו בסביבות 55-60 שקל לבדיקה וגם זה לא מעט.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אנחנו רושמים את ההודעה שלך. עכשיו נעבור על התקנות בצורה מסודרת.

אפרים יפהר:

בתקנה 1, בהגדרה של "בדיקה רפואית" - פיסקה (4) מבוטלת. ההגדרה של "בדיקת מעבדה" מבוטלת. טופס 4 בתוספת, שנזכר כאן, גם הוא מבוטל.

בתקנה 2(א), שתי המילים האחרונות "ובדיקת מעבדה" יימחקו.

בתקנה 2(ג), במקום "15" יבוא "17".

בתקנה 3(ב), המילים "ובדיקת מעבדה" יימחקו. במקום המילה "ייערכו" יבוא "תיערך". אחרי המילה "לגיל" יבוא: "17" במקום "18"; "30" יבוטל.

בתקנה 3(ג), המילים "ובדיקת מעבדה" יימחקו. במקום המילה "ייערכו" יבוא

"תיערך".

בתקנה 6, במקום "30 ימים" יבוא "180 ימים".

טופס 4 בתוספת מבוטל.

לגבי יתר התקנות: זאת שאלה שצריך לשאול את יושב-ראש הוועדה. לגבי התקנות האחרות אין בעיה עם התאחדויות הספורט או עם ארגוני הספורט.

(קורא את התקנות עם התיקונים שהוכנסו בהן)

"1. הגדרות בתקנות אלה -

"בדיקה ארגומטרית" - בדיקת-לב אלקטרוקרדיוגרפית (להלן - אק"ג) במנוחה, במאמץ ובהתאוששות, לרבות מדידת דופק ולחץ דם לפי הפרטים שבטופס 1 בתוספת;

"בדיקה גופנית כללית" - בדיקה גופנית כללית לספורטאי, לפי הפרטים שבטופס 2 בתוספת;

"בדיקה רפואית" - כל אחד מאלה:

- (1) בדיקה ארגומטרית;
- (2) בדיקה גופנית כללית;
- (3) בדיקה תקופתית;

"בדיקה תקופתית" - מילוי שאלון רפואי בידי ספורטאי לפי הפרטים שבטופס 3 בתוספת, והערכת הנתונים הנובעים הימנו, לעניין פעילות ספורט בעונה פלונית.

היו"ר עמנואל זיסמן:

הצבעה על תקנה מס 1

בעד - 2

אין מתנגדים
התקנה נתקבלה

אפרים יפהר:

"2. עריכת בדיקות רפואיות

(א) הבדיקות הרפואיות לקביעת כשירות, שספורטאי חייב להיבדק בהן לפי סעיף 5(א) לחוק קודם שישותף בתחרויות ספורט הן בדיקה ארגומטרית ובדיקה גופנית כללית.

(ב) בנוסף לאמור בתקנת משנה (א), ייבדק ספורטאי בדיקה תקופתית לקראת כל עונת-ספורט קודם שישתתף בתחרויות ספורט באותה עונה.

(ג) על אף האמור בתקנת משנה (א), פטור ספורטאי שגילו עד 17 מבדיקה ארגומטרית לפני כניסתו לפעילות תחרותית, אלא אם כן מדובר בהשתתפות בנבחרת ארצית או אזורית.

היו"ר עמנואל זיסמן:

הצבעה על תקנה מס' 2

בעד - 2

אין מתנגדים
התקנה נתקבלה

אפרים יפהר:

"3. תדירות בדיקות רפואיות

- (א) בדיקה גופנית כללית תיערך לספורטאי -
(1) עד גיל 34 - מדי שנתיים;
(2) מגיל 35 - מדי שנה.

(ב) בדיקה ארגומטרית תיערך לספורטאי בשנה שבה הגיע לגיל 17, 23, 27, 32 ו-34, והחל בשנתו ה-35 מדי שנה.

(ג) בדיקה ארגומטרית תיערך לספורטאי גם משהחלים לאחר שנמצא אצלו ממצא פתולוגי או חשד לממצא כאמור, ולאחר שחלה במחלת-תום שבעטייה אושפז; לספורטאי הפעיל רק בענף ספורט שאינו כרוך במאמץ גופני משמעותי (כמו שחמט, קריקט, גולף או קליעה למטרה) תיערך בדיקה ארגומטרית החל בשנתו ה-35 - מדי שנה."

היו"ר עמנואל זיסמן:

הצבעה על תקנה מס' 3

בעד - 2

אין מתנגדים

התקנה נתקבלה

ראובן ריבלין:

למעשה כל שנה צריך מישהו למלא טופס מצב רפואי, כמו בחידוש רישיון נהיגה, הוא צריך לתת טופס הצהרת בריאות. האם השאלון אמור להתמלא כל שנה? אם כן, תדאגו שדין השאלון יהיה כדין הצהרת בריאות ברישיון הנהיגה ושמי שחותם עליו יצהיר שכל הפרטים למיטב ידיעתו נכונים.

אפרים יפהר:

השאלה הראשונה בשאלון היא "האם אושפזת אי פעם", "האם עברת ניתוח".

"4. חובות ספורטאי

(א) ספורטאי חייב להתייב לבדיקה רפואית בתחנה לרפואת ספורט לפי סעיף 5(ג) לחוק, במועד שהורו לו אגודת ספורט, מכון ספורט, ארגון ספורט, התאחדות או איגוד המשתפים אותו בתחרויות ספורט המאורגנות בידם או מטעמם.

(ב) ספורטאי המתייב לבדיקה רפואית כאמור בתקנת משנה (א) ישיב תשובה מלאה ונכונה על כל שאלה שנשאל בבדיקה ועל כל פרט בשאלון שעליו למלא."

היו"ר עמנואל זיסמן:

הצבעה על תקנה מס' 4

בעד - 2

אין מתנגדים

התקנה נתקבלה

אפרים יפהר:

"5. סמכויות רופא - הרופא הבודק ספורטאי בדיקה רפואית לפי תקנות אלה רשאי להפנות את הנבדק לכל בדיקה אחרת שיש בה צורך, לפי שיקול דעתו, כדי לקבוע את כשירותו מבחינה רפואית."

היו"ר עמנואל זיסמן:

הצבעה על תקנה מס' 5

בעד - 2
אין מתנגדים
התקנה נתקבלה

אפרים יפהר:

"6. תחילה - תחילתן של תקנות אלה 180 יום מיום פרסומן."

היו"ר עמנואל זיסמן:

הצבעה על תקנה מס' 6

בעד - 2
אין מתנגדים
התקנה נתקבלה

אפרים יפהר:

הטופס הראשון הוא טופס בדיקה ארגומטרית;
הטופס השני הוא טופס בדיקה גופנית לספורטאי;
הטופס השלישי הוא טופס בדיקה תקופתית לפני תחילת עונה;
הטופס הרביעי בוטל.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אנחנו מאשרים גם את הטפסים.

ראובן ריבלין:

בתקנה 5 הנוסח האומר ש"הרופא רשאי להפנות את הנבדק" הוא לא נכון, זו הזכות של הרופא אבל זו לא החובה של הספורטאי.

יורם לוטן:

הרופא לא יחתום לו על כשירות. עד שהספורטאי לא מקבל את החתימה הבדיקה לא הושלמה. כתוב בתקנה "כדי לקבוע את כשירותו מבחינה רפואית".

היו"ר עמנואל זיסמן:

כל מה שעשינו עד כה נוגע רק לתקנות הספורט (בדיקות רפואיות). בנושאים האחרים נצטרך לקבוע ישיבה נוספת.

יורם לוטן:

אפשר לגמור את הדברים הרפואיים, לגבי נושא של כוח-אדם רפואי וציוד לעזרה ראשונה.

היו"ר עמנואל זיסמן:

הבעיה היא שלא כל הנציגים שבאו אתמול לצורך הדיון בתקנות האחרות נוכחים כאן היום. אני אעשה את הדיון הזה בהקדם.

ראובן ריבלין:

אני מציע לכם להתארגן ב-6 חודשים הקרובים מבחינת תחנות הבדיקה ולהעלות את זה לדיון במועצת ההימורים, לברר האם הם מוכנים לסבסד את הבדיקות.

שוקי דקל:

אנחנו נבדוק את זה. ביום חמישי הזה יתנו 5% נוספים לכל האיגודים.

ראובן ריבלין:

אתם תבקשו אגרה יעודית לתחום הזה והם יממנו את כל השאר.

היו"ר עמנואל זיסמן:

אני מודה לנציגי משרד החינוך והתרבות, למר שוקי דקל ולמר אפרים יפהר, לד"ר יורם לוטן ממשרד הבריאות, לד"ר גדעון מן ולכל אלה שלקחו חלק בדיון אתמול והיום. מתוך ויתורים הדדיים הושגה הפשרה הזאת. אני מקווה שהתקנות האלה יחזקו גם את הבריאות וגם את הכושר הגופני וייגבירו את ההשתתפות בספורט בכלל ואת ההישגים בפרט. תודה רבה.

הישיבה ננעלה בשעה 12:50